

Stanislav "Guma" Pitaš

Stanislav Pitaš se narodil 12. prosince 1957 na Trutnovsku. Většinu života se živil jako dělník. Jako mladý muž hledal v komunismem ovládaném státě své místo ve společnosti. Poslouchal Hlas Ameriky, kde pravidelně slýchal o Václavu Havlovi. Po přečtení novinového článku, který Havla kritizoval, se rozhodl zjistit, jaká je pravda. Za hospodou vzal kolo a vyrazil na nedaleký Hrádeček. Měl štěstí, že ho zde Václav i Olga Havlovi vřele přijali a ukázali mu, jak se ve skutečnosti věci mají. Tak našel své místo ve světě, od té chvíle věděl, na které straně barikády stojí.

S Havlovými se spřátelil a nadále stýkal. V roce 1981 podepsal Chartu 77 a stal se tak jedním ze dvou chartistů na Broumovsku. Kvůli spolupráci s Havlovými a své disidentské činnosti čelil neustálé pozornosti StB. Časté výslechy, domovní prohlídky, zabavení osobních dokladů, sledování. To je jen několik způsobů, kterými mu režim ztěžoval život. Pod tlakem StB byl roku 1982 přestěhován do malé vesnice Šonov, blízko hranic. Angažoval se díky tomu mimo jiné v pomoci polské Solidaritě. Na svém statku pořádal také nelegální koncerty undergroundových kapel. S pomocí samizdatu šířil knihy a tiskoviny, které byly zakázané.

Umístění do psychiatrické léčebny v Kosmonosech byl jen další způsob režimu, jak se zbavit nepohodlné osobnosti. Podstoupil zde "léčbu" elektrickými šoky a byl nucen užívat velké množství léků. Podle vlastních slov pana Pitaše však bylo nejhorší, že zatímco ve vězení je jasně stanoven termín propuštění, v blázinci nebylo nikdy jasné, co bude dál. Ve vězení byl celkem dvakrát. Poprvé za slovní napadení, podruhé za údajný fyzický útok na veřejného činitele. V době, kdy byl uvězněn podruhé, jeho matka těžce onemocněla. Věděl, že vzhledem k jejímu špatnému zdravotnímu stavu se s ní nestihne kvůli deseti měsícům svého věznění rozloučit. Žádal proto o jeden den uvolnění, držel protestní hladovku, přesto ho však odmítli. Nedovolili mu ji navštívit ani se účastnit jejího pohřbu a místo toho ho přesunuli do jiné věznice.

Propuštěn byl až na amnestii po sametové revoluci. Po roce 1989 se stal členem prověřkové komise u policie a při rušení věznice v Žacléři. I díky tomu se dozvěděl, kdo všechno z jeho přátel tajně donášel a že se před režimem prakticky nedalo schovat. Poté se vrátil do Šonova, kde byl letech 2006 až 2010 zvolen starostou. Nyní zde žije se svou přítelkyní. Z části svého domu zřídil samoobslužný bar „pro slušné lidi“. Aktivně se zapojuje v oblasti humanitárních činností. Dodnes vlastní hudební undergroundový klub Eden v Broumově.

Přes všechny strasti, které mu život připravil, neztratil smysl pro spravedlnost a nikdy se nebál vyjádřit svůj názor.

"Byly časy, kdy člověk ten strach měl, já nejsem žádnéj hrdina. Ale člověk vždycky musí najít něco, aby z toho nezešlel. A vždycky pak ve finále zjistí, že to tak mělo bejt."